

Wydział Medyczny Od Zespołu Nauczania Klinicznego

Krakowskiej Akademii Medycznej

do Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego

W Rzeszowie i regionie podkarpackim już od połowy ubiegłego wieku istniały tendencje, a nawet próby uruchomienia studiów lekarskich. Wiązało się to z jednej strony z istniejącym wówczas niedoborem lekarzy w regionie podkarpackim, a z drugiej strony z problemami, jakie pojawiały się w rekrutacji na studia lekarskie na Akademii Medycznej w Krakowie, Lublinie czy innych miastach akademickich w Polsce. Kształcenie młodzieży w ośrodkach odległych, bardzo często nawet o kilkaset kilometrów od miejsca zamieszkania, generowało również duże koszty, które często były barierą nie do przebycia dla najzdolniejszej, a często wywodzącej się z biednych rodzin młodzieży z regionu, do podejmowania studiów lekarskich.

W roku 1970 staraniem docenta Lesława Grzegorzcyka i przy pomyślnych decyzjach Senatu Akademii Medycznej w Krakowie został powołany Zespół Nauczania Klinicznego. Początkowo szkolenie studentów odbywało się w kilku większych miastach regionu, czyli w Rzeszowie, Przemyślu, Krośnie i Sanoku, ale we wszystkich tych miejscach występował brak miejsc noclegowych oraz związane z tym kłopoty z organizacją procesu dydaktycznego w różnych miejscach i brakiem dostatecznego nadzoru dydaktycznego. Dlatego na wniosek kierownika Zespołu Nauczania Klinicznego - docenta Lesława Grzegorzcyka krakowska Akademia Medyczna utworzyła w roku akademickim 1975-1976 w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym przy ulicy Szopena w Rzeszowie Stacjonarne Studia Lekarskie dla studentów IV, a następnie V i VI roku studiów. Zaowocowało to zatrudnieniem w Rzeszowie kilkunastu samodzielnych pracowników nauki - lekarzy, którzy w sposób bardzo profesjonalny prowadzili i kierowali zajęciami dydaktycznymi w latach osiemdziesiątych. Byli to profesorowie Andrzej Bentkowski, Emil Bryk, Radosław Cebulski, Władysława Garska, a w dalszej kolejności Marek Grzywa, Stanisław Hady, Ryszard Korczowski, Roman Kurcbauer, Andrzej Skręt, Jacek Spławiński, Zbigniew Szmigiel, Kazimierz Ulewicz, Tadeusz Żaczek. Był to więc zespół doświadczonych, pracujących wcześniej w innych ośrodkach akademickich profesorów. W tym okresie kształcono w Rzeszowie już 150 studentów na IV, V i VI roku studiów. Studenci ci byli przekazywani z macierzystej uczelni - Akademii Medycznej w Krakowie do kontynuowania studiów w regionie, w którym mieszkali. Profesor Tadeusz Popiela - ówczesny rektor Akademii Medycznej w Krakowie wspierał działania władz Instytutu Medycyny Klinicznej, co owocowało dalszym dynamicznym jego rozwojem. Przejawem tego była konferencja zorganizowana w 1985 roku w Rzeszowie z udziałem wiceministra zdrowia Lesława Krysta, rektora AM w Krakowie prof. Marka Sycha i władz wojewódzkich. Przyjęto wspólnie deklarację, że w Rzeszowie zostanie utworzony II Wydział Lekarski (zamiejscowy) AM w Krakowie. W celu realizacji tak ambitnego planu podjęto próby organizacji innych komórek organizacyjnych i zakładów teoretycznych, co pozwoliłoby objąć procesem kształcenia studentów już od I roku studiów. Ustalono wówczas, że w roku 1995, a więc po 10 latach, studenci, którzy cały proces dydaktyczny odbędą w Rzeszowie, opuszczą mury uczelni rzeszowskiej jako pierwsi lekarze w całości wykształceni w Rzeszowie [1, 2].

Zmiany zachodzące w kraju w następstwie odzyskania niepodległości w 1989 roku wpłynęły jednak na zmianę decyzji AM w Krakowie odnośnie do powstania samodzielnego wydziału medycznego w Rzeszowie, a nawet podjęto decyzję o likwidacji Instytutu Nauczania Klinicznego, co nastąpiło w roku 1991. Było to o tyle niekonsekwentne, że w poprzednich latach, dokładnie w 1989 roku, oddano wreszcie budowany przez kilkanaście lat nowy Szpital Wojewódzki nr 2 w Rzeszowie, który miał stanowić nowoczesną bazę dydaktyczną i naukową wydziału medycznego. W ten sposób Rzeszów stracił, wydawałoby się bezpowrotnie, szansę na uzyskanie praw do studiów lekarskich czy innych studiów związanych z medycyną.

W zaistniałej sytuacji dyrektor Instytutu Nauczania Klinicznego Profesor Lesław Grzegorzczak w roku 1992 przeszedł do pracy w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, gdzie włączył się do kształcenia na poziomie studiów magisterskich na kierunku wychowanie fizyczne. W tym też roku dołączyli do zespołu profesorowie Ryszard Cieślik, Władysława Garska, Stanisław Hady i Jan Przybyłowski oraz samodzielni pracownicy naukowcy z dziedzin pokrewnych, profesorowie Stanisław Krawczyk, Zygmunt Wnuk i Jerzy Piórecki. Profesor dr hab. n. med. Lesław Grzegorzczak został pierwszym dyrektorem Instytutu Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego, gdyż taką nazwę przyjęto dla instytutu ze względu na udział w kształceniu kilku profesorów - lekarzy, a także ze względu na próbę zachowania ciągłości z Instytutem Nauczania Klinicznego. W roku 1994 dyrektorem instytutu został dr hab. Kazimierz Obodyński, a instytut wszedł w skład Wydziału Pedagogicznego WSP w Rzeszowie.

W roku 1996 do instytutu został przyjęty dr hab. n. med. Andrzej Kwolek, specjalista z neurologii i rehabilitacji, co umożliwiło utworzenie na kierunku studiów wychowanie fizyczne specjalności rehabilitacja. Specjalność ta traktowana była jako etap przejściowy do utworzenia samodzielnego kierunku rehabilitacja ruchowa, a po zmianie nazwy dokonanej przez Ministerstwo Zdrowia w 1997 roku na kierunek fizjoterapia, jako kierunku medycznego. Ze względu na zwiększanie się liczby samodzielnych pracowników naukowych wywodzących się z kręgów medycznych, podjęli oni próbę utworzenia w Wyższej Szkole Pedagogicznej oddzielnego wydziału medycznego bądź collegium medicum.

Konkretnym przejawem tych działań było utworzenie Stowarzyszenia Profesorów Medycyny w Rzeszowie, które zostało zarejestrowane w rejestrze stowarzyszeń postanowieniem Sądu Okręgowego w Rzeszowie 20 maja 1999 roku. Jako główny cel statutowy Stowarzyszenie przyjęło "zorganizowanie samodzielnych pracowników nauki w zakresie medycyny lub posiadających stopień naukowy doktora nauk medycznych oraz łączenie ich wysiłków zmierzających do utworzenia Instytutu Nauczania Klinicznego w wydziale medycznym przyszłego uniwersytetu w Rzeszowie" [3]. Członkami założycielami Stowarzyszenia byli profesorowie i doktorzy habilitowani: Andrzej Bętkowski, Ryszard Cieślik, Lesław Grzegorzczak, Marek Grzywa, Stanisław Hady, Ryszard Korczowski, Andrzej Kwolek, Andrzej Skręt, Andrzej Skwarcz oraz doktorzy: Stanisław Bajcar, Jarosław Janeczko, Wojciech Kądziołka, Zbigniew Kozdronkiewicz, Sławomir Łukasik, Piotr Małek, Andrzej Pogorzelski, Wrzesław Romańczuk i Józef Rusin. Przewodniczącym Stowarzyszenia został wybrany dr hab. n. med. prof. nadzw. WSP Andrzej Kwolek, a zastępcą przewodniczącego prof. dr hab. n. med. Marek Grzywa. Przedstawiciele Zarządu Stowarzyszenia z dziekanem Wydziału Pedagogicznego WSP prof. Ryszardem Cieślikiem na spotkaniu z ówczesnym wojewodą Zbigniewem Sieczkosiem przedstawili istniejące możliwości, a zarazem konieczność utworzenia collegium medicum (wydziału medycznego) w realnie rysującym się już wówczas kształcie uniwersytetu w Rzeszowie. Tak więc w chwili powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2001 roku środowisko medyczne Podkarpacia w znacznym stopniu było już przygotowane do dalszych prac nad utworzeniem wydziału.

W długim procesie w zmierzaniu do uruchomienia wydziału medycznego szczególnie istotne okazało się utworzenie pierwszego "medycznego" kierunku studiów - fizjoterapii. Fakt ten przekonał wielu lekarzy, że możliwe jest tworzenie kierunków z zakresu nauk medycznych w WSP oraz, że dochodzenie do

nauczania klinicznego (kształcenia lekarzy) musi odbywać się inną (pośrednią) niż to było wcześniej drogą. Prowadzone w Instytucie Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego dyskusje zaowocowały wnioskiem do rektora WSP o utworzenie nowego kierunku studiów - FIZJOTERAPIA. Senat WSP uchwałą z dnia 22 października 1998 roku utworzył ten nowy kierunek studiów. W następnym 1999 roku, 19 lutego, podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej zatwierdził uchwałę Senatu WSP i ustalił rozpoczęcie studiów licencjackich z terminem od lutego 2000 roku. Z dniem 1 kwietnia 1999 roku Rektor powołał prof. dr. hab. n.med. Andrzeja Kwołka, na Pełnomocnika Rektora ds. uruchomienia nowego kierunku studiów. W następstwie rozlicznych starań prezydent Rzeszowa Andrzej Szlachta wyraził zgodę na użyczenie (wydzierżawienie) bezpłatnie na 3 lata dla WSP, na potrzeby Instytutu Fizjoterapii, budynku po przychodni lekarskiej przy ulicy Hoffmanowej z dniem 1 stycznia 2000 roku. To użyczenie (nie przekazanie na własność) nie pozwoliło jednak na uzyskanie dotacji z ministerstwa na remont budynku, gdyż nie był on własnością uczelni. Pomimo tego, ze skromnych środków WSP przeprowadzono bardzo sprawnie niezbędną adaptację budynku i już 17 lutego 2000 roku odbyła się uroczysta inauguracja nowego kierunku - fizjoterapii, a od 18 lutego rozpoczęto zajęcia w trybie stacjonarnym z pierwszą 55-osobową grupą studentów. Wcześniej, po odpowiednich procedurach konkursowych, zatrudniono od 1 grudnia 1999 roku dla potrzeb fizjoterapii prof. dr. hab. Marka Grzywę i dr. hab. prof. nadzw. WSP Andrzeja Plutę, opracowano też strukturę Instytutu Fizjoterapii (w początkowym okresie Katedry Fizjoterapii) oraz zatrudniono podstawową grupę asystentów i pracowników administracyjno-gospodarczych. Dyrektorem Instytutu Fizjoterapii został dr hab. prof. nadzw. WSP Andrzej Kwolek, zastępcą ds. naukowych prof. dr hab. n. med. Marek Grzywa, a po Jego rezygnacji dr hab. prof. nadzw. WSP Sławomir Snela, zaś zastępcą ds. dydaktycznych dr n. med. Halina Gregorowicz.

W dniu 7 czerwca 2001 roku Sejm RP przyjął Ustawę o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Po przeprowadzonej wizytacji, decyzją Państwowej Komisji Akredytacyjnej z 2001 roku Instytut Fizjoterapii uzyskał prawo do prowadzenia na tym kierunku studiów I i II stopnia (studiów magisterskich). Starania pierwszego i drugiego rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego profesora Tadeusza Lulka i profesora Włodzimierza Bonusiaka zostały zrealizowane w roku 2003, kiedy to Uniwersytet uzyskał zgodę na utworzenie kierunku pielęgniarstwo i położnictwo. Pełnomocnikiem Rektora do tworzenia tego kierunku został dr hab. n. med. prof. UR Sławomir Snela, a po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego doktor hab. n. med. Wrzesław Romańczuk, który też został pierwszym dyrektorem Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa. Jego zasługą było zaproszenie do pracy w UR wybitnych profesorów medycyny z Warszawy, co pozwoliło na spełnienie wymogów Państwowej Komisji Akredytacyjnej i uzyskanie akredytacji do kształcenia na tych kierunkach na poziomie studiów I stopnia. Po śmierci profesora Wrzesława Romańczuka dyrektorem Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa został prof. dr hab. n. med. Paweł Januszewicz, zastępcą prof. dr hab. n. med. Józef Ryżko i mgr Monika Binkowska-Bury. Kierownikiem Katedry Pielęgniarstwa jest prof. dr hab. n. med. Józef Ryżko, a kierownikiem Katedry Położnictwa prof. dr hab. n. med. Andrzej Skręt.

Warunki utworzenia Wydziału Medycznego zostały w tym okresie spełnione. Istniały wprawdzie w zespole profesorów medycyny różne opinie co do terminu powołania i nazwy wydziału - od Wydziału Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum, Wydziału Nauk Medycznych do obecnie obowiązującej nazwy, ale ostatecznie przeważała opinia o szybkim uruchomieniu samodzielnego wydziału, który decyzją Senatu UR z dnia 27 maja 2004 roku został wydzielony z Wydziału Pedagogicznego jako Wydział Nauk o Zdrowiu.

O procesie powstawania Wydziału Medycznego i różnych, często sprzecznych opiniach środowiska świadczą najlepiej wyciągi z posiedzeń Senatu i Rady Wydziału Pedagogicznego i Wydziału Nauk, o Zdrowiu. Ostatecznie, po licznych dyskusjach, Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu podjęła decyzję o zmianie nazwy na Wydział Medyczny. Senat UR zatwierdził tę decyzję uchwałą z 24 listopada 2005 roku.

Decyzją Senatu UR z dnia 27 maja 2004 roku został wydzielony z Wydziału Pedagogicznego Wydział

